

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1909.

Första Kammaren.

N:o 27.

Torsdagen den 15 april.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr statsrådet *Hammar skjöld* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående ytterligare anslag till restaurering af Strängnäs domkyrka;

2:o) angående försäljning af en Örebro högre allmänna läroverk tillhörig så kallad kålgårdstomt;

3:o) angående lönereglering för öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk chef och ledamöter samt vaktmästare;

4:o) angående försäljning af en postverket tillhörig fastighet i Jönköping m. m.; samt

5:o) angående bemyndigande för vattenfallsstyrelsen att försälja tomter och områden från de under styrelsens förvaltning ställda fastigheter i Älfsborgs samt Göteborgs och Bohus län m. m.

Justerades protokollen för den 2 och 8 i denna månad.

Anmälades och bordlades Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 8, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utförande genom tullverkets egen personal af det arbete, som i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag m. m.

Upplästes följande ingifna läkarintyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare herr brukspatron *J. S. F. Stephens* i Huseby på grund af sjukdom — akut luftrörskatarr — är oförmögen att deltaga i Riksdagens förhand-

lingar under de närmaste 8 dagarne från dato; intygar härm på heder och samvete

Huseby den 13 april 1909

H. V. Kindblom,
extra provinsialläkare,
Ryd.

Herr talmannen tillkännagaf, att från grefve *Lewenhaupt* inkommit anmälan, att han vore af sjukdom hindrad tillstädeskomma vid dagens sammanträde, äfvensom att herr *Ewerlöf* anmält sig vara till följd af bortresa för beivrande af sin broders begrafning urståndsatt att infinna sig till sammanträdet.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill *dels* bestämma riksarkivariens aflöning till 10,000 kronor, däraf 6,200 kronor lön, 2,800 kronor tjänstgöringspenningar och 1,000 kronor ortstillägg, *dels* bestämma slutsumman å riksarkivets stat till 68,600 kronor, *dels ock* höja anslaget till riksarkivet från dess nuvarande belopp 39,700 kronor med 28,900 kronor till 68,600 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren *dels* bestämt riksarkivariens aflöning till 9,000 kronor, däraf 5,700 kronor lön, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 800 kronor ortstillägg, *dels* bestämt slutsumman å riksarkivets stat till 67,600 kronor, *dels ock* höjt anslaget till riksarkivet från dess nuvarande belopp 39,700 kronor med 27,900 kronor till 67,600 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 102;

Nej — 37.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokolls-

utdrag, n:o 249, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 31 ja och 190 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 133 ja och 227 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen *ej mindre* för beredande af medel dels för upprättande från och med den 1 juli 1910 af 6 första lärarinnetjänster och 6 ämneslärarinnetjänster vid de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1909 angifna läroverk, dels för ändring från och med den 1 januari 1910 af 7 af departementschefen angifna ämneslärarinnetjänster till första lärarinnetjänster, dels för upprättande från och med den 1 januari 1910 af 4 lektors- och 3 adjunktstjänster att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, dels ock för upprättande från och med den 1 juli 1910 af en lektorstjänst vid högre allmänna läroverket i Borås, höjer reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 53,500 kronor *än äfven* till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1910 beviljar 109,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det *ej* vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren *ej mindre* för beredande af medel dels för upprättande från och med den 1 juli 1910 af 6 första lärarinnetjänster och 6 ämneslärarinnetjänster vid de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1909 angifna läroverk, dels för förändring från och med den 1 januari 1910 af 7 af departementschefen angifna ämneslärarinnetjänster till första lärarinnetjänster, dels för upprättande från och med den 1 januari 1910 af 8 lektors- och 3 adjunktstjänster att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, dels ock för upprättande från och med den 1 juli 1910 af en lektorstjänst vid högre allmänna läroverket i Borås, höjt reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 69,500 kronor *än äfven* till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för 1910 beviljat 101,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 120;

Nej — 20.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 250, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 80 ja och 142 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 200 ja och 162 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen medgifver, att skolläkare vid allmänt läroverk må såsom ersättning för dem såsom skolläkare åliggande göromål, förutom det af statsmedel utgående arfvodet, af läroverkets ljus- och vedkassa uppbära 2 kronor om året för hvarje under höstterminen närvarande lärjunge, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren medgifvit, att skolläkare vid allmänt läroverk må såsom ersättning för dem såsom skolläkare åliggande göromål, förutom det redan nu af statsmedel och af läroverkets ljus- och vedkassa utgående arfvodet, af statsmedel utfå ytterligare ett belopp motsvarande 1 krona för hvarje under höstterminen närvarande lärjunge, samt för detta ändamål anvisat för år 1910 ett belopp af 20,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 45.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 251, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröst-

ningen därstädes utfallit med 63 ja och 158 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 155 ja och 203 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 4, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen *dels* godkänner följande förändringar i aflöningsstaten för naturhistoriska riksmuseum:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa
1 intendent	5,000	2,500	600	¹⁾ 8,100
6 intendenter	30,000	15,000	3,600	¹⁾ 48,600
<i>Anmärkning.</i> Intendenten i etnografi är skyldig att, därest i framtiden etnografiska afdelningen skiljes från riksmuseet och förenas med ett själfständigt etnografiskt museum, afgå från intendantsbefattningen, när Kungl. Maj:t så påfordrar, och i stället öfvertaga befattningen såsom föreståndare för ifrågavarande etnografiska museum.				
Vikariatsersättning ...	—	—	—	2,188

¹⁾ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.

dels och höjer naturhistoriska riksmuseets aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 48,750 kronor, till 63,888 kronor och för ändamålet ökar det ordinarie anslaget till naturhistoriska riksmuseum med 15,138 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammars godkänt följande förändringar i aflöningsstaten för naturhistoriska riksmuseum:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 intendent	5,000	2,500	¹⁾ 7,500
6 intendenters	30,000	15,000	¹⁾ 45,000
<i>Anmärkning.</i> Intendenten i etnografi är skyldig att, därest i framtiden etnografiska afdelningen skiljes från riksmuseet och förenas med ett själfständigt etnografiskt museum, afgå från intendentsbefattningen, när Kungl. Maj:t så påfordrar, och i stället öfvertaga befattningen såsom föreståndare för ifrågasvarande etnografiska museum.			
Vikariatsersättning	—	—	2,188

¹⁾ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.

dels och höjt naturhistoriska riksmuseets aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 48,750 kronor, till 59,688 kronor och för ändamålet ökat det ordinarie anslaget till naturhistoriska riksmuseum med 10,938 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 86;

Nej — 53.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 252, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 36 ja och 185 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 122 ja och 238 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 5, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen

dels godkänner följande ändringar i meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat:

Föreståndaren:

lön	kronor 5,000: —
tjänstgöringspenningar	» 2,500: —
ortstillägg	» 600: —
	<hr/>
	kronor 8,100: —

Anm. Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.

vikariatsersättning ..... kronor 313: —

dels ock höjer meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 9,250 kronor, till 11,413 kronor, eller med 2,163 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren *dels* godkänt följande ändringar i meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat:

Föreståndaren:

lön	kronor 5,000: —
tjänstgöringspenningar	» 2,500: —
	<hr/>
	kronor 7,500: —

Anm. Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.

vikariatsersättning ..... kronor 313: —

dels ock höjt meteorologiska centralanstaltens aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 9,250 kronor, till 10,813 kronor eller med 1,563 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 74;

Nej — 62.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 253, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 22 ja och 198 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 96 ja och 260

nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att herr Karlssons motion om anslag för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, afläget boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling icke må af Riksdagen bifallas, röstar.

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren, för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolan boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling i Jämtlands län på extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 1,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 62;

Nej — 74.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 254, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 41 ja och 179 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 103 ja och 253 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 7, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen till understöd, på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer, åt sådana anstalter

och föreningar utom riket, som anordna populära föreläsningar på svenska språket, på extra stat för år 1910 beviljar ett anslag af 5,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren afslagit såväl utskottets hemställan som Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 47.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 255, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 62 ja och 154 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 154 ja och 201 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 80, punkten 8, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Riksdagen för anskaffande af en sarkofag till Emanuel Swedenborgs graf i Uppsala domkyrka å extra stat för år 1910 anvisar ett anslag af 10,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren afslagit motionen i ämnet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 105;

Nej — 36.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, j och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 256, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 97 ja och 122 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 202 ja och 158 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 81, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts framställning om medgifvande för stuteriöfverstyrelsens nuvarande sekreterare att efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten få för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare, att sekreteraren må för sådan rätt tillgodoräkna sig fem år af berörda tid, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit såväl utskottets hemställan som Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 106;

Nej — 36.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 257, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 42 ja och 176 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 148 ja och 212 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 81, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att grefve von Rosens och herr Palmes motioner om anslag till undersökningar angående möjligheten att genom fiskodling i större skala främja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde icke må af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat att till anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde ställa till landtbruksstyrelsens förfogande ett belopp af 8,500 kronor att utgå med 4,700 kronor år 1910, 1,900 kronor år 1911 samt 1,900 kronor år 1912.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 75;

Nej — 65.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 258, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 75 ja och 144 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 150 ja och 209 nej, hvidan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 83 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Kungl. Maj:ts proposition angående anläggning af väg mellan Storbäcks by och Risbäcks kapellkyrka icke af Riksdagen bifalles, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren medgifvit, att till anläggning af väg mellan Storbäcks by och Risbäcks kapellkyrka inom Dorotea sockens väghållningsdistrikt af Västerbottens län anslag må, under i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 29 januari 1909 angifna villkor och förutsättning, kunna från af Riksdagen till vägbyggnader beviljade medel anvisas utan iakttagande af det för vägbyggnadsfondens anlitande i allmänhet stadgade villkor, att statsbidraget icke må utgå med högre belopp än två tredjedelar af den för väganläggningen beräknade kostnaden.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 68;

Nej — 66.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 259, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 102 ja och 111 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 170 ja och 177 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran lagutskottets den 8 innevarande april bordlagda utlåtanden n:is 40, 41 och 43.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet de under sammanträdet aflämnade kungl. propositionerna.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 60, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra hufvudtiteln gjorda framställningar om höjning af anslagen till högsta domstolen och nedre justitierevisionen;

n:o 61, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkterna 1 och 16 under sjätte hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till regeringsrätten;

n:o 62, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkten 1 under sjunde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställning angående öfvergångsstat för kammarkollegium;

n:o 64, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken; samt

n:o 65, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för statens järnvägar.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 92, till Konungen, med begäran om utredning och förslag i fråga om anordnande af landtbrukshögskoleundervisning.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets betänkande n:o 17, i anledning af väckt motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen och bevilning af fast egendom samt af inkomst.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr vice talmannen, som öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle uppföras främst och de vid detta sammanträde andra gången bordlagda utlåtandena sättas sist på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,51 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
